

Reykjavík 9. febrúar 2017

Nefndasvið Alþingis
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Umsögn Barnaheilla - Save the Children á Íslandi um frumvarp til laga um breytingu á lögum nr. 95/2000 um fæðingar- og foreldraorlof, með síðari breytingum og lögum nr. 113/1990, um tryggingagjald, með síðari breytingum. (Þingskjal 141 — 84. mál.)

(Lagt fyrir Alþingi á 146. löggjafarþingi 2016–2017)

Barnaheill - Save the Children á Íslandi fagna framkomnu frumvarpi um lengingu fæðingar- og foreldraorlofs. Lenging fæðingarorlofs yrði mikil réttarbót fyrir börn og foreldra á Íslandi. Mikilvægt er að stuðlað sé að því að báðir foreldrar nýti þann rétt sem þeim er tryggður með lögum, en slíkt er barninu fyrir bestu. Barnaheill vilja þó leggja til að sú lenging sem stefnt er að í frumvarpinu taki að fullu gildi eigi síðar en í byrjun árs 2018 og að hluta til nú strax á árinu 2017. Lenging fæðingarorlofs í 12 mánuði hefur staðið til í nokkur ár og áður samþykkt lög um slíkt hafa verið afturkölluð. Því telja Barnaheill að lenging fæðingarorlofs þoli enga bið.

Barnaheill - Save the Children á Íslandi telja afar mikilvægt að öll börn fái notið samvista foreldris í 12 mánuði óháð stöðu foreldra þess, eða hvort barnið eigi einungis eitt foreldri. Rétturinn á að vera barnsins og mikilvægt að hagsmunir þess séu fyrst og fremst hafðir að leiðarljósi. Því telja Barnaheill að rýmka eigi rétt til framsals á milli foreldra. Ef annað foreldrið getur ekki einhverra hluta vegna nýtt rétt sinn til fæðingar- eða foreldraorlofs, skuli vera hægt að framselja þann rétt til hins foreldrisins. Samtökin telja þó afar mikilvægt að þessi réttur sé aðeins veittur í undantekningartilfellum og að meginreglan sé sú sem lögð er til í frumvarpinu. Einnig vilja samtökin benda á í þessu samhengi að tryggja þarf réttindi barna einstæðra foreldra þar sem hitt foreldrið er ekki til staðar þannig að þau fái jafnan tíma með foreldri á við önnur börn.

Þau tilfinningatengsl sem myndast milli barns og foreldris á fyrsta ári barnsins eru grunnurinn að öðrum tilfinninga- og félagstengslum síðar á ævinni. Lög um fæðingar- og foreldraorlof þurfa að taka mið af þessu.

Með lengingu fæðingar- og foreldraorlofs er jafnframt styttri tími frá því að orlofi lýkur, þar til barn fær leikskólavist. Barnaheill vilja því jafnframt leggja áherslu á mikilvægi þess að unnið sé að því, í samstarfi við sveitarfélög, að tryggja börnum örugga vistun á vegum þess sveitarfélags sem þau búa í strax að fæðingar- eða foreldraorlofi loknu og þannig skapist ekki óvissuástand um umönnun barnsins, eins og nú er.

Barnaheill minna á rétt barna til bestu mögulegu lífsskilyrða án mismununar eins og hann birtist í barnasáttmála Sameinuðu þjóðanna. Samkvæmt honum ber að tryggja börnum sérstakt öryggi og

vernd og að þau njóti jafnræðis. Liður í því er að tryggja öllum börnum umönnun foreldra sinna í 12 mánuði frá fæðingu og svo öruggt úrræði á vegum sveitarfélaga þegar fæðingarorlofi lýkur.

Barnaheill - Save the Children á Íslandi leggja áherslu á þá grundvallarreglu barnaréttarins og barnasáttmála Sameinuðu þjóðanna að ávallt beri að hafa hag og þarfir barnsins að leiðarljósi þegar málefni þess eru ráðin, sama hver þau eru.

Virðingarfyllst,
f.h. Barnaheilla - Save the Children á Íslandi

Erna Reynisdóttir,
framkvæmdastjóri